

Saksutredning

Arkivreferanse: 2024/310-1

Saksbehandler: Rønnaug Helstad

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
		Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne og eldre Kommunestyret

Folkehelseoversikten - Bindal kommune 2024

Kommunedirektørens innstilling

1. «Folkehelseoversikten Bindal kommune 2024» og «Kunnskapsgrunnlag Bindal kommune 2024 – oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer» tas til orientering.
2. Dokumentet skal inngå som grunnlag for arbeidet med kommunal planstrategi, jf. folkehelseloven § 6. Folkehelseoversikten legges videre til grunn for kommunens øvrige planarbeid, og danner grunnlag for det langsiktige folkehelsearbeidet og de tiltak som iverksettes.

Saksopplysninger

Gjennom kommuneplanens samfunnsdel 2014 – 2024, punkt 5a er det vedtatt at «*Som grunnlag for folkehelsearbeidet skal kommunen utarbeide oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne. Oversikten skal blant annet baseres på tilgjengelige offentlige opplysninger, kunnskap fra helse- og omsorgstjenester, samt kunnskap om faktorer og utviklingstrekk i miljø og lokalsamfunn*». Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer ble første gang utarbeidet i 2015 for Bindal kommune, og deretter høsten 2020.

Folkehelseloven er sektor- og etatsovergripende og gir statlige myndigheter, fylkeskommunen og kommunen ansvar for folkehelsearbeidet. Lovens § 5 pålegger kommunene å ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne. Oversikten skal være skriftlig og identifisere folkehelseutfordringer i kommunen, herunder vurdere konsekvenser og årsaksforhold. Kommunen skal være særlig oppmerksom på trekk ved utviklingen som kan skape eller opprettholde sosiale eller helsemessige problemer eller sosiale helseforskjeller. Bestemmelsene i folkehelseloven er tett koblet mot plan- og bygningsloven, da den legger føringer for forhold der mennesker lever og bor.

Oversiktsdokumentet har, som beskrevet i forskrift om folkehelse § 3, beskrevet følgende områder:

- Befolkningssammensetning
- Oppvekst- og levekårsforhold
- Fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø
- Skader og ulykker
- Helserelatert atferd
- Helsetilstand

Informasjon om de ulike områdene er hentet fra offentlig statistikk og i direkte kontakt med ulike tjenester. Kilder er angitt ved hver tabell/graf/informasjon. Statistikk er «ferskvare», og oppdateres med ulike mellomrom. For å få oppdatert statistikk senere henvises du til kommunens hjemmeside, og «Portal for verdiskaping og næringsutvikling i Bindal». Under fanen [kunnskapsgrunnlag](#) finner du lenker til de ulike stedene der det er hentet statistikk. Ungdata ble gjennomført i Bindal vinteren 2021, og ble gjennomført på nytt igjen i mars 2024. Disse data er dessverre ikke offentlige når dette dokumentet behandles.

Små kommuner har større utfordringer enn store kommuner når det gjelder utarbeidelse og tolkning av statistikk. Det skyldes for liten befolkning/datagrunnlag, og dette truer personvernet. Enkelte situasjoner og tilfeller kan gi store utslag, og variasjonene kan være store mellom ulike år og grupper. Når variasjonene er store, blir det vanskelig å vurdere trender. Derfor brukes ofte et glidende gjennomsnitt – en middelmåling over flere år for å kompensere for dette. Ved sammenligning av data må en ta høyde for at forskjellene kan skyldes tilfeldig variasjon.

Indikatorene brukt i oversikten gir en pekepinn på påvirkningsfaktorer og helsetilstand. Det er vesentlig i folkehelsearbeidet å se indikatorene i sammenheng og ikke isolert. Informasjonen som er innhentet viser at befolkningen i Bindal skiller seg positivt ut på enkelte områder, og har utfordringer på andre.

Vurdering

Folkehelsekoordinator har ansvar for at oversiktsdokumentet revideres hvert fjerde år. Leder i helse og velferd, plan og ressurs samt oppvekst og kultur har deltatt i arbeidet. Kommuneoverlege har også deltatt i arbeidet. Det er utfordrende å prioritere og begrense kunnskapsgrunnlaget for at ikke oversiktsdokumentet skal bli for omfattende. Derfor er oversikten denne gang todelt:

- «Folkehelseoversikten Bindal kommune 2024» er en mer kortfattet versjon av oversikten. Den beskriver i enklere språk hva som er positivt og våre utfordringer, samt foreslår mulige tiltak.
- «Kunnskapsgrunnlag Bindal kommune 2024 – oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer» samler statistikken og gir en grundigere beskrivelse for hvorfor de ulike områdene er valgt beskrevet. Dokumentet er et oppslagsverk over hvordan situasjonen har endret seg over tid og fram til i dag, og hvordan befolkningssituasjonen kan bli i framtida.

Mellom hver revisjon skal det være et løpende oversiktarbeid for å fange opp ny vesentlig informasjon om helsetilstand og faktorer som påvirker helsen. En kan da gå til kilden til de ulike opplysningene.

Dokumentet er viktig som grunnlag for et langsiktig og systematisk folkehelsearbeid. Kommunen er gjennom en bred samfunnsmessig tilnærming forpliktet til å gjøre noe med alle de ulike påvirkningsfaktorene som er i samfunnet og som kan ha innvirkning på folkehelsen. Hensikten er å øke de positive påvirkningsfaktorene som fremmer folkehelse og forebygger at sykdom og skade

oppstår, i stedet for å sette i verk tiltak og reparere etter at sykdom og skade er skjedd. Reparasjon er kostbart og bidrar ikke til en bærekraftig utvikling.

Kommunedirektøren anbefaler at «Folkehelseoversikten Bindal kommune 2024» og «Kunnskapsgrunnlag 2024 – oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer» tas til orientering. Kommunedirektøren anmoder også om at dokumentet legges til grunn for planstrategien og øvrig kommunalt planarbeid.

Bærekraft

1. Utrydde fattigdom
2. Utrydde sult
3. God helse og livskvalitet
4. God utdanning
5. Likestilling mellom kjønnene
6. Rent vann og gode sanitærforhold
7. Ren energi til alle
8. Anstendig arbeid og økonomisk vekst
9. Industri, innovasjon og infrastruktur
10. Mindre ulikhet
11. Bærekraftige byer og lokalsamfunn
12. Ansvarlig forbruk og produksjon
13. Stoppe klimaendringene
14. Livet i havet
15. Livet på land
16. Fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner
17. Samarbeid for å nå målene

Hjemmel for behandling:

- Folkehelseloven § 5
- Kommuneplanens samfunnsdel 2014 – 2024, punkt 5a

Vedlegg

- 1 Folkehelseoversikten 2024
- 2 kunnskapsgrunnlag 2024 - Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer

KOMMUNEDIREKTØREN I BINDAL KOMMUNE, Terråk, 16.04.2024

Knut Toresen

kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.